

Familia Prodoxidae (Lepidoptera) în România

Zoltán Kovács & Sándor Kovács

Abstract

The Prodoxidae (Lepidoptera) of Romania

Results of the revision of Prodoxidae of Romania are presented. 9 *Lampronia* species are confirmed in the Romanian fauna: *capitella* Cl., *corticella* L., *flavimitterella* Hbn., *provectella* Heyd., *rupella* Den. & Schiff., *fuscatella* Tgstr., *splendidella* Hein., *intermediella* Hein. and *aeripennella* Rbl. The presence of *luzella* Hbn., *morosa* Z., *pubicornis* Haw., *argillella* Z. and *aeneella* Haw. are considered doubtful. Keys to all treated species, based on external characters and male genitalia, are presented. Fore wings of adults, male genitalia and the female genitalia of a few species are figured. Short description, biological and distributional data are given. The examined material is presented. With 34 figures.

Key words: Prodoxidae, Romania, revision.

Introducere

Familia Prodoxidae este răspândită pe tot globul. În cadrul familiei s-au descris 9 genuri (NIELSEN & DAVIS 1985). Din Europa au fost semnalate 1 gen și 19 specii (WOJTSIAK 1996 modificat după KOZLOV 1997).

În România familia Prodoxidae a fost relativ bine studiată, în toate colecțiile din țară găsindu-se exemplare aparținând acestei familii (CĂPUȘE & KOVÁCS 1987, CZEKELIUS 1917, KOVÁCS & KOVÁCS 1994, KÖNIG 1975, NEMEŞ & DANIILĂ 1970, POPESCU-GORI 1964, 1995). În lista microlepidopterelor din România (POPESCU-GORI 1984) figurează 11 specii, cinci dintre ele însă nu au putut fi confirmate cu ocazia acestei revizii.

Lucrarea de față are scopul de a prezenta stadiul actual al cunoașterii familiei Prodoxidae din România. Prin întocmirea unor chei de determinare, descrierea amănunțită a adulților, a armăturilor genitale masculine și la unele specii și cele femele dorim să facilităm determinarea acestora, impulsând astfel și studierea lor.

Material și metodă

Accastă revizie este bazată pe studiul materialului aparținând familiei Prodoxidae din câteva colecții importante din țară și străinătate: colecția Muzeului Național de Istorie Naturală "Grigore Antipa" (MINGA) din București, colecția Dr. Doc. A. POPESCU-GORI din București, colecția D. CZEKELIUS din Muzeul de Istorie Naturală Sibiu, colecția L. DIÓSZEGHY a Muzeului

Național Secuiesc din Sf. Gheorghe, colecția Muzeului de Istorie Naturală (Természettermuseum) din Budapesta (TTM), colecția V. VICOL din Tg. Mureș, colecția Gy. SZABÓ din Satu Mare, colecția Cs. SZABÓKY din Budapesta, precum și colecția S. KOVÁCS și Z. KOVÁCS din Sf. Gheorghe, colecții în care se află depozitat majoritatea materialului aparținând familiei Prodoxidae din România.

Am studiat în primul rând caracterele morfologice externe. Prepararea și examinarea armăturilor genitale la reprezentanții acestei familii nu este indispensabilă în stabilirea sigură a diagnosticului. Armăturile genitale femele au fost studiate numai la anumite specii.

Pentru caracterizarea generală a familiei și a genului ne-am bazat în primul rând pe surse din literatură (GOZMÁNY 1965, KOZLOV 1997, NICULESCU & KÖNIG 1970, NIELSEN & DAVIS 1985, ZAGULAEV 1978). Cheile de determinare și descrierile speciilor în schimb le-am elaborat pe baza materialului studiat. Datele referitoare la biologia speciilor se bazează pe surse bibliografice (GOZMÁNY 1965, KOZLOV 1997, ZAGULAEV 1978).

Nomenclatura utilizată este cea propusă de WOJTUSIAK (1996), iar sistematica cea stabilită de NIELSEN & DAVIS (1985) și folosită de KOZLOV (1997). Terminologia la descrierea adulților și a armăturilor genitale masculine este cea uzuală, folosită de toți autori.

Figurile sunt originale pentru speciile semnalate din România, celelalte sunt preluate din surse bibliografice (KOZLOV 1997, ZAGULAEV 1978).

Rezultate, concluzii

Am studiat 142 de exemplare aparținătoare familiei Prodoxidae și am confirmat prezența în România a 9 specii de *Lampronia*: *capitella* CL., *corticella* L., *flavimittrella* HBN., *provectella* HEYD., *rupella* DEN. & SCHIFF., *fuscarella* TGSTR., *splendidella* HEIN., *intermediella* HEIN. și *aeripennella* RBL. Deși incluse în listele lepidopterelor din România (POPESCU-GORJ 1984, 1989, WOJTUSIAK 1996) nu am reușit să regăsim în colecțiile studiate speciile *Lampronia lutzella* HBN., *morosa* Z., *pubicornis* HAW., *argillella* Z. și *aeneella* HAW. Considerând că acestea au un statut incert în fauna României le-am notat cu * atât în lista speciilor cât și în text.

Mulțumiri

Dorim să aducem calde mulțumiri mult regretatului Dr. Doc. A. POPESCU-GORJ (București), precum și colegilor D. RUȘTI și M. STĂNESCU (MINGA, București), L. RONKAY (TTM, Budapesta), I. Kocs (Muzeul Național Secuiesc, Sf. Gheorghe), M. PASCU (Muzeul de Istorie Naturală, Sibiu), V. VICOL (Tg. Mureș), Gy. SZABÓ (Satu Mare) și Cs. SZABÓKY (Budapesta) pentru sprijinul lor substanțial adus realizării acestui lucrări. Mulțumim și colegilor L. SZÉKELY (Săcele), C. CORDUNEANU (Botoșani), M. W. MANOLIU (Cluj) și T. CS. VIZAUER (Dej) pentru amabilitatea cu care ne-au pus la dispoziție materialul lor de microlepidoptere.

PARTEA SPECIALĂ

Familia Prodoxidae

Diagnostic: Adult. Capul este hipognat, uniform rotunjit, fără apofize. Ocelii sunt absenți. Tentorium are brațele anterioare rotunjite și bine sclerotizate iar brațele posterioare ascuțite și orientate dorso-lateral; corp tentorium prezintă o proeminență medioposterioră ascuțită, de lungime variabilă. Părul de pe cap și frunte este format din solzi groși. Proboscis este lung. Palpii maxilari au 5 segmente. Palpii labiali au trei segmente dintre care al doilea este cel mai lung

iar cel terminal cel mai scurt; segmentul al doilea prezintă doar puțini peri; organul senzorial al segmentului apical (organul von Rath) este situat pe suprafața palpilor. Antenele filiforme la ambele sexe, eventual pectinate la masculii unor specii, sunt scurte, deobicei nu depășesc jumătatea lungimii aripilor anterioare. Emergența lor este îndepărtată. Ochii sunt de mărime medie.

Epiphysis este prezent pe tibii.

Aripile anterioare sunt relativ lungi și late. Nervajunea este caracterizată de nervurile R independente (la genul *Lampronia* nervurile R₄ și R₅ pot fi pedunculate).

Aripile posterioare sunt relativ lungi și la fel de late ca cele anterioare. Nervurile M sunt independente.

Armătura genitală masculă este relativ slab sclerificată. Valvele sunt alungite, partea lor distală (cucullus) fiind mai îngustă. Vinculum în formă de limbă este voluminos, de obicei mai mare decât valvele. Juxta în formă de săgeată este parțial membranoasă. Aedeagus este tubular cu pseudocornuti și cornuti.

Armătura genitală femelă: Segmentul VIII este scurt și lat. Lungimea apofizelor anterioare este aproximativ egală cu cea a apofizelor posterioare. Ovipozitorul puternic sclerificat este foarte ascuțit, aplatizat în plan vertical având marginea dorsală zimțată. Pe bursa copulatrix se găsește signă în formă de stea. Unele specii prezintă 4, altele 30 de ovariole în ovare.

Caracterele cele mai importante pentru identificarea reprezentanților familiei sunt: părul de pe cap și frunte format din solzi groși; antenele relativ scurte, care deobicei nu depășesc jumătatea lungimii aripilor anterioare; culoarea de fond închisă cu un luciu metalic discret al aripilor anterioare; aripile posterioare la fel de late ca cele anterioare.

Pozitia sistematică: Prezența palpilor maxilari cu cinci segmente, a microtrichiilor pe toată suprafața aripilor anterioare și structura ovipozitorului în armătura genitală femelă le încadrează în cadrul lepidopterelor primitive. Organul von Rath situat pe suprafața vârfului palpilor labiali și proboscis bine dezvoltat sunt caracteristici, care le deosebesc deja de cele mai primitive lepidoptere. Juxta în formă de săgeată este o caracteristică a superfamiliei Incurvarioidea, care nu se regăsește la nici un alt grup din Lepidoptera.

Biologie: Larvele sunt endofage, duc o viață ascunsă în interiorul plantelor gazde (ramuri, muguri, trunchiuri). Adulții zboără ziua în locuri umbroase.

Răspândire: În emisfera nordică familia Prodoxidae are o răspândire holaretică, cu cele mai multe genuri și specii în Nearctic, având însă reprezentanți și în emisferă sudică. În Palearctic familia este reprezentată de genurile *Lampronia* și *Greya*, dintre care numai primul este prezent în Europa și în România.

Genul *Lampronia* STEPHENS, 1829

Față de cele descrise la familia Prodoxidae trebuie să menționăm doar câteva caracteristici: ochii sunt mici și compuși; proboscis este evident mai scurt decât palpii labiali; la unele specii antenele sunt mai lungi decât jumătatea aripilor anterioare; în structura aripilor anterioare nervurile R₄ și R₅ pot fi pedunculate. Sternitul VII este lat, patrulater, cu marginea posterioară puternic sclerificată, zimțată și cu peri groși. Segmentul VIII este scurt și lat, puternic sclerificat, cu o creastă puternică pe partea sa dorsală. Ovipozitorul puternic sclerificat este foarte ascuțit, aplatizat în plan orizontal, având marginea laterală zimțată.

Genul are o răspândire holaretică, dar majoritatea speciilor trăiesc în Palearctic.

Lista speciilor de *Lampronia* din România

- LAMPRONIA** STEPHENS, 1829
TANYSACCUS DAVIS, 1978
- capitella* (CLERCK, 1759)
 - bifasciella* (FABRICIUS, 1787)
 - **luzella* (HÖBNER, 1817)
 - corticella* (LINNAEUS, 1758)
 - rubiella* (BIERKANDER, 1781)
 - variella* (FABRICIUS, 1794)
 - multipunctella* (DUPONCHEL, [1839])
 - ?*dumicolella* (PEYERIMHOFF, 1870)
 - **morosa* ZELLER, 1852
 - quadripunctella* (STEPHENS, 1835)
 - ?*bipunctella* (DUPONCHEL, 1843)
 - flavimittrella* (HÖBNER, 1817)
 - provectella* (HEYDEN, 1865)
 - mespilella* BROWN, 1885
 - rupella* (DENIS & SCHIFFERMÜLLER, 1775)
 - fuscatella* (TENGSTRÖM, 1848)
 - tenuicornis* (STAINTON, 1854)
 - splendidella* (HEINEMANN, 1870)
 - **pubicornis* (HAWORTH, 1828)
 - flavifrontella* (HÖBNER, 18)
 - canariella* (STAINTON, 1872)
 - **argillella* (ZELLER, 1851)
 - **aeneella* (HEINEMANN, 1870)
 - intermediella* (HEINEMANN, 1870)
 - aeripennella* (REBEL, 1889)

Cheia de determinare a speciilor de *Lampronia* din România

bazată pe morfologia externă a adulțului

- 1 (12) - aripa anterioară nu are desen
- 2 (5) - specii de talie mare (15-17 mm)
- 3 (4) - fondul aripiei anterioare este galben-lut cu un luciu discret **argillella* Z.
- 4 (3) - fondul aripiei anterioare este brun-cenusiu închis cu un luciu auriu *fuscatella* TGST.
- 5 (2) - specii de talie mai mică (11-15 mm)
- 6 (9) - aripa anterioară este cenusie
- 7 (8) - aripa anterioară este cenusie deschisă cu un luciu auriu discret. [*standfussiella* Z.]
- 8 (7) - aripa anterioară este plumburiu deschisă cu un luciu auriu discret **pubicornis* HAW.
- 9 (6) - aripa anterioară este verde-aurie
- 10 (11) - aripa anterioară este verde-aurie deschisă cu un luciu puternic *splendidella* HEIN.
- 11 (10) - aripa anterioară este verde-aurie închisă cu un luciu discret **aeneella* HEIN.
- 12 (1) - aripa anterioară are desen
- 13 (34) - desenul este format numai din pete
- 14 (21) - aripa anterioară are desen numai pe marginea posterioară

- 15 (20) - pe aripa anterioară este o singură pată în formă de luna
 16 (19) - pată este mică, nu ajunge până la mijlocul aripii
 17 (18) - specie de talie mare (15 mm) cu capul galben-roșcat; aripa anterioară are vârful foarte ascuțit și culoarea de fond brună-aurie închisă cu un luciu violet discret *aeripennella* RBL.
- 18 (17) - specie de talie mică (11-13 mm) cu capul brun; aripa anterioară are vârful lat și culoarea de fond brună cu un luciu discret **morosa* Z.
- 19 (16) - pată este mare, ajunge până la mijlocul aripii, culoarea de fond este cenușe-brună cu un luciu plumburiu *provectella* HEYD.
- 20 (15) - pe marginea posterioară a aripii anterioare sunt două pete *flavimitrella* HBN. (mascul) (varietate)
- 21 (14) - aripa anterioară are desen și pe marginea costală
- 22 (29) - desenul este format din două pete pe marginea posterioară și una pe marginea costală
- 23 (26) - specie de talie mare (15-18 mm)
- 24 (25) - petele sunt mici, palide, culoarea de fond este brună deschisă cu un luciu galben *intermediella* HEIN.
- 25 (24) - pată bazală de pe marginea posterioară este mult alungită, ajunge aproape până la marginea costală, culoarea de fond este brună închisă cu un luciu purpuru *capitella* CL.
- 26 (23) - specie de talie medie sau mică (11-16 mm)
- 27 (28) - specie de talie medie (14-16 mm), culoarea de fond este plumburi-brună *flavimitrella* HBN. (mascul) (varietate)
- 28 (27) - specie de talie mică (11-13 mm), culoarea de fond este brună **morosa* Z. (varietate)
- 29 (22) - desenul este format din două pete pe marginea posterioară și cel puțin două pete pe marginea costală
- 30 (33) - desenul este format din două pete pe marginea posterioară și două pete pe marginea costală
- 31 (32) - petele sunt mici și înguste, albe-gălbui, așezate față în față pe cele două margini ale aripii *flavimitrella* HBN. (mascul)
- 32 (31) - petele sunt extinse, galbene-aurii, petele marginii costale sunt deplasate spre vârf față de cele ale marginii posterioare *rupella* DEN. & SCHIFF.
- 33 (30) - desenul galben-auriu este format din două pete pe marginea posterioară și din trei sau mai multe pete mici pe marginea costală și numeroase pete foarte mici dispuse pe totă suprafața aripii anterioare *corticella* L.
- 34 (13) - în alcătuirea desenului sunt și benzi transversale
- 35 (38) - desenul este format dintr-o bandă transversală bazală și o perche de pete pe cele două margini ale aripii
- 36 (37) - specie de talie mică (10-12 mm), pată marginii costale este mică, apical de aceasta poate fi încă o pată mică **luzella* HBN.
- 37 (36) - specie de talie mare (14-18 mm), pată marginii costale este mare *capitella* CL. (varietate)
- 38 (35) - desenul este format din două benzi transversale
- 39 (42) - desenul este format numai din două benzi transversale
- 40 (41) - specie de talie mică (10,5-11,5 mm), benzile sunt ușor inclinate spre vârful aripii [*redimitella* L. & Z.]
- 41 (40) - specie de talie mare (14-18 mm), benzile sunt perpendiculare pe marginea

- Cheia de determinare a speciilor de *Lampronia* din România
bazată pe structura armăturii genitale masculine
- 1 (6) - valvele sunt late
- 2 (5) - pe marginea ventrală a valvelor se află un șir dens de spini subțiri
- 3 (4) - vinculum este la fel de lung cât valvele, aedeagus este scurt *fuscatella* TGST.
- 4 (3) - vinculum este cu puțin mai lung decât valvele, aedeagus este lung **pubicornis* HAW.
- 5 (2) - pe marginea ventrală a valvelor este un singur spin foarte gros *splendidella* HEIN.
- 6 (1) - jumătatea distală a valvelor este mult mai îngustă decât baza lor
- 7 (20) - vârfurile valvelor sunt rotunjite
- 8 (13) - vârfurile valvelor sunt late
- 9 (12) - vinculum este alungit și îngust
- 10 (11) - juxta are vârful în formă de săgeată **aeneella* HEIN.
- 11 (10) - juxta are vârful în formă de baston *rupella* DEN. & SCHIFF.
- 12 (9) - vinculum este scurt și lat, juxta are vârful gros și bont *intermediella* HEIN.
- 13 (8) - vârfurile valvelor sunt înguste
- 14 (17) - vinculum este lung
- 15 (16) - pe marginea ventrală a valvelor este un șir de spini ascuții **argillella* Z.
- 16 (15) - pe marginea ventrală a valvelor este o apofiză proeminentă, ascuțită *provectella* HEYD.
- 17 (14) - vinculum este mai scurt
- 18 (19) - vinculum este lat, juxta este lung, cu vârful îngust [*standfussiella* Z.]
- 19 (18) - vinculum este îngust, juxta este mai scurt, cu vârful gros **morosa* Z.
- 20 (7) - vârfurile valvelor nu sunt rotunjite
- 21 (24) - vârfurile valvelor sunt trapezoidale
- 22 (23) - vârfurile valvelor sunt late *corticella* L.
- 23 (22) - vârfurile valvelor sunt mai înguste *capitella* CL.
- 24 (21) - vârfurile valvelor sunt triunghiulare
- 25 (28) - pe marginea ventrală a valvelor nu sunt spini
- 26 (27) - pe marginea ventrală a valvelor este un lobul mic, vinculum este gros **luzella* HBN.
- 27 (26) - pe marginea ventrală a valvelor este o apofiză mare, cilindrică, vinculum este îngust *flavimitrella* HBN.
- 28 (25) - pe marginea ventrală a valvelor este un grup de spini [*redimitella* L. & Z.]

Descrierea speciilor

Lampronia capitella (CLERCK, 1759), (Fig. 1, 16, 34)

ADULT: Anvergura aripilor anterioare: 15-18 mm. Ceafa, fruntea și palpii labiali sunt galben-aurii deschiși, toracele și tegulele brune închise. Antenele ajung până la jumătatea aripilor anterioare. Aripile anterioare (Fig. 1) late și alungite, cu vârfurile rotunjite au culoarea de fond brună închisă, cu un luciu auriu slab strălucitor. Desenul este galben-auriu deschis și constă dintr-

o pată bazală a marginii posterioare foarte înaltă, care în unele cazuri ajungând până la costa poate să se transforme într-o bandă transversală, o pată tornală variabilă, triunghiulară sau rotunjită și o pată a marginii costale, deobicei rotunjită, așezată față în față cu pată tornală. Franjurile sunt brune închise, cele din jumătatea apicală a marginii externe au vârful alb-gălbui. Aripile posterioare sunt late și alungite cu vârfurile rotunjite, brune-cenușii închise. Franjurile sunt de aceeași culoare.

Armătura genitală masculă: (Fig. 16) Tegumen este scurt, dar lat. Valvele sunt alungite, late, trapezoidale. Baza lor este proeminentă, vârful relativ lat, iar pe marginea ventrală se găsește un grup de spini groși cu vârful bont. Vinculum este scurt și subțire, puțin mai lung decât valvele. Juxta are formă de săgeată. Aedeagus este scurt și subțire.

Armătura genitală femelă: (Fig. 34) Signa în formă de stea au ramurile foarte numeroase, lungi și subțiri.

OBSERVAȚII: Talia mare, capul galben-auriu și desenul o deosebesc de speciile cele mai asemănătoare, *L. luzella* Hbn. (vezi acolo) și *Incurvaria praelatella* DEN. & SCHIFF. (Incurvariidae).

Armătura genitală masculă poate fi ușor identificată datorită valvelor late, trapezoidale, cu vârfurile late, respectiv vinculum și aedeagus relativ scurt.

Armătura genitală femelă este caracterizată de signa cu ramurile foarte numeroase și subțiri.

BIOLOGIE: Larvele trăiesc pe *Ribes*. Adulții zboară din mai până la începutul lui iulie.

DISTRIBUȚIE: Este răspândită în nordul și centrul Europei. În lista microlepidopterelor din România (POPEȘCU-GORI 1984: 115) avea încă un statut incert, fiind confirmată recent (KOVÁCS & KOVÁCS 1999).

MATERIAL EXAMINAT: (2 exemplare, 1 preparat genital femel)

-Colecția L. Diószeghy: Munții Retezat, 1000 m, 10. V. 1937. (?), legit L. Diószeghy;

-Colecția S. Kovács & Z. Kovács: Cheile Bicazului, Suhardul Mic, 1000 m, 2-4. VII. 1982. (?), (preparat genital nr. 610/9 / KOVÁCS), legit S. Kovács & Z. Kovács;

**Lampronia luzella* (HÜBNER, 1817), (Fig. 11, 17)

ADULT: Anvergura aripilor anterioare: 10-12 mm. Ceafa, fruntea și palpii labiali sunt bruni deschiși, toracele și tegulele brune închise. Antenele ajung până la jumătatea aripilor anterioare. Aripile anterioare (Fig. 11) late și scurte, cu vârfurile rotunjite au culoarea de fond brună închisă, cu un luciu violet slab. Desenul este galben-auriu deschis și constă dintr-o bandă transversală bazală ușor sinuoasă, o pată tornală mare, triunghiulară, o pată patrulaterală a marginii costale, așezată față în față cu pată tornală, și o pată foarte mică subapicală, inconstant prezentă. Franjurile sunt brune închise, cu vârful alb-gălbui. Aripile posterioare sunt late și scurte cu vârfurile rotunjite, brune-cenușii închise.

Armătura genitală masculă: (Fig. 17) Tegumen este scurt și lat. Valvele au baza lată și rotunjită, îngustându-se accentuat în partea distală, având însă vârful puțin mai lat, triunghiular, cu un lobul mic pe marginea ventrală. Vinculum este lung și foarte lat. Juxta are vârful foarte ascuțit. Aedeagus este lung și îngust, cu un cornutus lung.

OBSERVAȚII: Talia mică, capul brun și banda transversală bazală ușor sinuoasă o deosebesc de *L. capitella* Cl., specia cea mai asemănătoare.

Armătura genitală masculă este relativ ușor identificabilă datorită valvelor foarte înguste, triunghiulare în jumătatea distală, purtând și un lobul mic pe marginea lor ventrală, precum și a vinculumului foarte lat.

BIOLOGIE: Larvele trăiesc pe *Rubus*. Adulții zboară în iunie și iulie.

DISTRIBUȚIE: Este răspândită în nordul și centrul Europei. Specia figurează în lista microlepidopterelor din România (POPESCU-GORJ 1984: 115). Exemplarul menționat de CĂPUȘE & Kovács (1987: 31) a fost greșit determinat, fiind de fapt *L. capitella* Cl. Nu am găsit exemplare aparținătoare acestei specii în colecțiile studiate, motiv pentru care i-am atribuit statutul incert. Prezența speciei în România o considerăm totuși probabilă.

***Lampronia corticella* (LINNAEUS, 1758), (Fig. 2, 18, 26)**

ADULT: Anvergura aripilor anterioare: 15-18 mm. Ceafa, fruntea și palpii labiali sunt galbeni deschiși, toracele și tegulele brune închise. Antenele nu ajung până la jumătatea aripilor anterioare. Aripile anterioare (Fig. 2) late și alungite, cu vârfurile rotunjite au culoarea de fond brună închisă, cu un luciu auriu slab. Desenul este galben-auriu deschis și constă din două pete mari, rotunjite pe marginea posteroioră, trei sau mai multe pete mici, triunghiulare pe marginea costală și numeroase pete foarte mici, rotunjite dispersive pe toată suprafața aripii. Franjurile sunt brune închise, cu vârful alb-gălbui în zona apicală a aripii. Aripile posterioare brune închise sunt înguste, alungite și cu vârfurile rotunjite. Franjurile sunt brune-cenușii închise.

Armătura genitală masculă: (Fig. 18) Tegumen este scurt, îngust. Valvele sunt alungite, late, trapezoidale. Baza lor este proeminentă, dar rotunjită, vârful foarte lat, iar pe marginea ventrală se găsește un sir lung de spini groși, ascuțiti. Vinculum este scurt, numai cu puțin mai lung decât valvele. Juxta are vârful foarte ascuțit. Aedeagus este scurt și gros.

Armătura genitală femelă: (Fig. 26) Signa în formă de stea are câte 5-6 ramuri lungi și groase.

OBSERVAȚII: Identificarea ei este ușoară datorită desenului format din numeroase pete, caracter unic în rândul speciilor europene.

Armătura genitală masculă are valvele late, trapezoidale, cu vârfurile foarte late, vinculum scurt, aedeagus scurt și lat și juxta cu vârful foarte ascuțit.

Armătura genitală femelă prezintă ramuri lungi și groase pe signa.

BIOLOGIE: Larvele trăiesc pe *Rubus*. Adulții zboară de la sfârșitul lunii mai până la începutul lui iulie.

DISTRIBUȚIE: Specia este răspândită în nordul și centrul Europei. În România a fost semnalată numai din zonele montane și de deal.

MATERIAL EXAMINAT: (39 exemplare, 1 preparat genital mascul)

- Colecția MINGA: Brașov, 1. VI. 1978. (♂), legit M. BRĂTĂȘEANU;

- Colecția A. POPESCU-GORJ: Transilvania, Sibiu, Dumbrava Sibiului, 9. VI. 1917. (♀),

legit M. PRALL; Suceava, 5. VI. 1963. (♀); Suceava, Burdujeni, 26. VI. 1963. (♀), legit I. NEMES;

- **Colecția L. DIÓSZEGHY:** Munții Retezat, 1400 m, 17. VII. 1929. (1 ex.), legit L. DIÓSZEGHY;

- **Colecția TTM:** Hațeg, 9. VI. 1914. (♀); Munții Retezat, 1000 m, 2. VI. 1923. (♂), legit L. DIÓSZEGHY;

- **Colecția V. VICOL:** Neagra Stânceni, lumină, 23. VI. 1992. (8 ♀♀); 24. VI. 1992. (3 ♀♀), legit V. VICOL;

- **Colecția Gy. SZABÓ:** Usturoi, Baia Mare, 25. V. 1986. (1 ♂, 1 ♀), legit Gy. SZABÓ;

- **Colecția S. KOVÁCS & Z. KOVÁCS:** Munții Harghita, Bicsad, 1-3. VII. 1984. (2 ♀♀); Munții Harghita, Băile Tușnad, 19. VI. 1988. (♂), (preparat genital nr. 568/♂/ Kovács); 21. VI. 1988. (9 ♂♂); Depresiunea Trei Scaune, Mestecăniul de la Reci, 540 m, 6. VI. 1998. (1 ♂, 1 ♀); 13. VI. 1998. (1 ♂, 1 ♀); Munții Harghita, Băile Jigodin, 700 m, 9. VI. 1998. (♀), legit S. KOVÁCS & Z. KOVÁCS;

**Lampronia morosa* ZELLER, 1852, (Fig. 12, 19)

ADULT: Anvergura aripilor anterioare: 11-13 mm. Ceafa, fruntea, palpii labiali, toracele și tegulele sunt brune deschise. Antenele ajung până la jumătatea aripilor anterioare. Aripile anterioare (Fig. 12) înguste și alungite, cu vârfurile rotunjite au culoarea de fond brună-cenușie deschisă, cu un luciu violet slab. Desenul este alb și constă dintr-o pată tornală mică rotunjită sau pătrată. Franjurile sunt brune-cenușii deschise. Aripile posterioare sunt înguste, alungite și cu vârfurile rotunjite, brune-cenușii deschise.

Armătura genitală masculă: (Fig. 19) Tegumen este scurt și lat. Valvele au baza lată și rotunjită, iar partea distală foarte îngustă și răsfrântă dorsal. Vinculum este relativ lung și foarte îngust. Juxta are vârful scurt, gros și ascuțit. Aedeagus este lung și îngust, cu un cornutus lung.

OBSERVAȚII: Identificarea ei este posibilă datorită taliei mici, a capului brun și a desenului constând dintr-o singură pată tornală albă și mică. Singura specie asemănătoare este *Vespa slovaciella* (ZAGULAEV & TOKÁR, 1990) (Incurvariidae), relativ recent descrisă (ZAGULAEV 1990). Această specie semnalată până în prezent numai din Slovacia are talia mai mică (8 mm) iar pata marginii posterioare este la mijlocul aripii.

Armătura genitală masculă are jumătatea distală a valvelor foarte îngustă și răsfrântă dorsal, vinculum este îngust iar juxta are vârful gros.

BIOLOGIE: Larvele trăiesc pe *Rosa*. Adulții zboară în mai și iunie.

DISTRIBUȚIE: Este răspândită în vestul, nordul și centrul Europei. A fost semnalată de NEMEŞ & DĂNILĂ (1970: 153) (p. Drăgănești - Tecuci, 8. V. 1938. (♂), legit & coll. A. ALEXINSCHI), figurează și în lista microlepidopterelor din România (POPESCU-GORJ 1984: 116). Noi nu am avut ocazia să studiem exemplarul de mai sus și nici nu am găsit alte exemplare aparținătoare acestei specii în colecțiile studiate.

Lampronia flavimitrella (HÖBNER, 1817), (Fig. 3, 4, 20, 27)

ADULT: Mascul. Anvergura aripilor anterioare: 14-16 mm. Ceafa, fruntea și palpii labiali sunt galbeni deschiși, toracele și tegulele brune închise. Antenele nu ajung până la jumătatea aripilor anterioare. Aripile anterioare (Fig. 3) înguste și alungite, cu vârfurile rotunjite au culoarea

de fond brună închisă cu un luciu auriu pronunțat. Desenul alb-gălbui este format din trei pete rotunjite: cea bazală este mai mică, situându-se ușor deasupra marginii posterioare a aripii, pata cea mai mare se găsește între mijlocul marginii posterioare și tornus, puțându-se prelungi spre pata mică a marginii costale, situată față în față cu ea. Rare poate fi prezentă încă o pată costală față în față cu pata bazală a marginii posterioare. Franjurile sunt maro închise, vârful lor este alb-gălbui în zona apicală și pe marginea externă a aripii. Aripile posterioare sunt late și alungite, cu vârfurile rotunjite, maro-cenușii închise.

Femelă (Fig. 4). Desenul alb-gălbui este format din două benzi transversale perpendiculare pe marginea posterioară a aripii. Inconstant o pată mică subapicală poate fi prezentă pe marginea costală.

Armătura genitală masculă: (Fig. 20) Tegumen este scurt. Valvele sunt foarte late bazal și înguste apical, unde poartă o apofiză proeminentă, cilindrică. Vinculum este lung și îngust. Juxta are vârful lung și ascuțit. Aedeagus este lung și subțire.

Armătura genitală femelă: (Fig. 27) Signa în formă de stea cu ramurile scurte.

OBSERVAȚII: Identificarea speciei la masculi este posibilă datorită petelor situate față în față pe cele două margini ale aripii anteroioare, la femele datorită benzilor transversale perpendiculare pe marginea posterioară a aripii. *L. redimitella* L. & Z. este foarte asemănătoare cu femela de *L. flavimitrella* HBN., dar are talia mai mică (10,5-11,5 mm) iar benzile transversale sunt inclinate spre vârful aripii (vezi și acolo).

Armătura genitală masculă se recunoaște ușor având o apofiză cilindrică pe vârful valvelor.

Armătura genitală femelă se identifică pe baza ramurilor scurte de pe signa.

BIOLOGIE: Larvele trăiesc pe *Rubus*. Adulții zboară în mai și iunie.

DISTRIBUȚIE: Specia este răspândită în nordul și centrul Europei. Din România a fost semnalată din zonele montane și de deal.

MATERIAL EXAMINAT: (12 exemplare, 2 preparate genitale masculine, 1 preparat genitalic femelă)

- Colecția D. CZEKELIUS: Dumbrava Sibiului, 10. V. 1916. (♂), legit D. CZEKELIUS; Cisteiu de Mureș, judec. Alba, 22. V. 1917. (♂), legit R. GROSS;

- Colecția L. DIÓSZEGHY: Munții Retezat, 1000 m, 3. VII. 1929. (♀); 1. VI. 1936. (2 ♀ ♀), legit L. DIÓSZEGHY;

- Colecția TTM: Munții Retezat, 30. V. 1922. (♀), legit L. DIÓSZEGHY;

- Colecția S. Kovács & Z. Kovács: Munții Harghita, Lacul Sfânta Ana, 19. VI. 1986. (♀), (preparat genital nr. 887/♀/ Kovács); Munții Harghita, Băile Tușnad, 21. VI. 1988. (♂), (preparat genital nr. 618/♂/ Kovács); Toldal, judec. Mureș, 13. V. 1989. (♂); Depresiunea Trei Scăune, Mestecănișul de la Reci, 9. VI. 1991. (♂), (preparat genital nr. 561/♂/ Kovács); Munții Bodoc, Valea Heret, 650 m, 30. V. 1993. (♂); Munții Bodoc, Valea Talamer, 800-900 m, 4. VI. 2000. (♂), legit S. Kovács & Z. Kovács;

Lampronia provectella (HEYDEN, 1865), (Fig. 5, 21)

ADULT: Anvergura aripilor anteroioare: 16-19 mm. Ceafa, fruntea și palpii labiali sunt galbeni deschiși, toracele și tegulele maro-cenușii deschise. Antenele nu ajung până la jumătatea

ariilor anterioare. Aripile anterioare (Fig. 5) late și alungite, cu vârfurile ascuțite au culoarea de fond maro-cenușie deschisă cu un luciu plumburiu discret. Desenul alb-gălbui este format dintr-o singură pată mare, triunghiulară, situată în tornus, care poate să ajungă până la mijlocul aripii. Franjurile sunt maro-cenușii deschise. Aripile posterioare sunt late și alungite cu vârfurile rotunjite, maro-cenușii deschise.

Armătura genitală masculă: (Fig. 21) Tegumen este lung. Valvele sunt late bazal și mai înguste apical, pe fața lor intermă găsindu-se un grup de spini mici, ascuțiti, iar pe marginea lor ventrală o apofiză proeminentă, ascuțită. Vinculum este foarte lung și îngust. Juxta are vârful lung și ascuțit. Aedeagus este foarte lung și subțire cu un cornutus lung.

OBSERVAȚII: Identificarea ei este posibilă datorită taliei mari, a culorii de fond maro-cenușii deschise și a desenului format dintr-o singură pată tornală triunghiulară, mare. Specia cu desenul cel mai asemănător, *L. aeripennella* RBL. are culoarea de fond maro-aurie închisă și o pată tornală mică. *L. morosa* Z. este de o talie mult mai mică iar pată tornală albă este rotunjită sau pătrată.

Armătura genitală masculă se recunoaște ușor datorită apofizelor ascuțite de pe marginea ventrală a valvelor.

BIOLOGIE: Larvele trăiesc pe *Rosa*. Adulții zboară din mai până în iulie în biotopuri montane xeroferme.

DISTRIBUȚIE: Specia este răspândită în masivele munțe ale Europei. Din România a fost semnalată numai din vestul Carpaților Meridionali.

MATERIAL EXAMINAT: (3 exemplare, 1 preparat genital mascul)

- Colecția MINGA: Băile Herculane, 26. V. 1916. (♀), legit M. PRALL;
- Colecția L. Diószeghy: Munții Retezat, 1200 m, 21. VII. 1937. (♂), (preparat genital nr. 601/♂/ Kovács); 28. VII. 1937. (♀), legit L. Diószeghy;

Lampronia rupella (DENIS & SCHIFFERMÜLLER, 1775), (Fig. 6, 22)

ADULT: Mascul. Anvergura ariilor anterioare: 13-17 mm. Ccafa, fruntea și palpii labiali sunt galbeni-aurii închiși, toracele și tegulele maro-purpurii închise. Marginica laterală a tegulelor este galbenă-aurie. Antenele inelate maro – galben-auriu ajung până la jumătatea ariilor anterioare. Aripile anterioare (Fig. 6) late și alungite, cu vârfurile ascuțite, au culoarea de fond maro-purpurie închisă cu un luciu arămiu discret. Desenul galben-auriu deschis este format din patru pete mari, câte două pe fiecare margine. Pe marginea posterioară în zona bazală este o pată mare, pătrată, care poate să ajungă până în marginea costală. Cea de a doua pată, din tornus este triunghiulară sau rotunjită. Petele marginii costale sunt situate apical față de cele ale marginii posterioare. Cea rotunjită de la mijlocul marginii costale este cea mai mică, iar cea subapicală, în formă de limbă este lungă, ajungând până la mijlocul aripii. Franjurile sunt maro-cenușii deschise pe costa și în tornus iar alb-gălbui în rest. Aripile posterioare sunt late și alungite, cu vârfurile rotunjite, maro deschise cu un luciu auriu discret.

Femeie. Desenul este mai extins decât la masculi.

Armătura genitală masculă: (Fig. 22) Tegumen este scurt și lat. Valvele late bazal, au marginile aproape paralele fiind mai înguste în zona apicală, cu vârfurile orientate dorsal. Pe

marginea ventrală a valvelor se găsește un șir de spini groși, bonji. Vinculum este lung și gros. Juxta are vârful răsfrânt în formă de baston. Aedeagus este lung și subțire.

OBSERVAȚII: Mărimea petelor și raportul lor față de culoarea de fond sunt destul de variabile.

Se identifică ușor datorită desenului format din patru pete foarte mari galbene-aurii, dintre care cea bazală este pătrată, iar celelalte sunt rotunjite. Specia cea mai asemănătoare, *Alloclemensia mesospilella* H. S. (Incurvaridae) are culoarea de fond maro închisă cu un luciu arămuș, iar petele sale situate în aceleși locuri sunt mai mici, ceea bazală nu este pătrată iar cea subapicală poate lipsi.

Armătura genitală masculă se recunoaște datorită valvelor late, cu marginile paralele și a vârfului juxtei în formă de baston.

BIOLOGIE: Larvele trăiesc pe Compositae. Adulții zboară din mai până în iulie.

DISTRIBUȚIE: Este răspândită în centrul și nordul Europei. Din România a fost semnalată preponderent din zona montană (700-1750 m) a Carpaților Meridionali și Orientali.

MATERIAL EXAMINAT: (72 exemplare, 1 preparat genital mascul)

- Colecția MINGA: Munții Retezat, 1000 m, 17. VII. 1929. (♂), legit L. DIÓSZEGHY, coll. A. OSTROGOVICH; Brașov, Poiana, 23. V. 1978. (♂), legit M. BRĂTĂȘEANU;
- Colecția A. POPESCU-GORJ: Transilvania Munții Cibinului, Poinica, 1400 m, 7. VII. 1914. (♂), legit M. PRALL; Iași, Bârnova, 5. VI. 1960. (2 ♂♂); Poiana Stâniș (Sinaia, 1300 m), 2. VII. 1969. (♂); Băile Herculane, 30. V. 1985. (♀), legit A. POPESCU-GORJ; Munții Retezat, Gemeni, 1750 m, 24. VII. 1992. (♂), legit V. BRĂDESCU;
- Colecția L. DIÓSZEGHY: Munții Retezat, 1200 m, 29. VI. 1929. (♂); 27. VII. 1929. (♀); 31. VII. 1932. (♂); Munții Retezat, 1100 m, 2. VII. 1937. (♀), legit L. DIÓSZEGHY;
- Colecția TTM: Maramureș, 1871. (2 ex.); Maramureș, (7 ex.), legit J. PĂVEL; Hațeg, 19. VI. 1914. (1 ex.); Munții Retezat, Lacul Zenoaga, 18. VII. 1914. (7 ex.), legit J. UJHELYI; Munții Rodnei, 5. VII. 1941. (2 ♂♂), legit I. BALOGH, (preparat genital nr. 2397/♂/ FAZAKAS); Munții Rodnei, 7. VII. 1941. (1 ex.); 8. VII. 1941. (1 ex.), legit J. JABLONKAY;
- Colecția S. Kovács & Z. Kovács: Munții Piatra Mare, 1400 m, 4. VIII. 1976. (♂); Munții Hăgimășul Mare, 1700 m, 15. VII. 1978. (♂); Cheile Vârghișului, 700 m, 5. VII. 1980. (♂); Cheile Bicazului, 13. VII. 1981. (♂); 2-4. VII. 1982. (15 ♂♂), (preparat genital nr. 567/♂/ KOVÁCS); 19-20. VII. 1985. (3 ♂♂); 20. VII. 1986. (♂); 4. VII. 1987. (2 ♂♂); 26-28. VI. 1989. (♂); 13-14. VII. 1990. (10 ♂♂, 1 ♀), legit S. Kovács & Z. Kovács;

Lampronia fuscatella (TENGSTRÖM, 1848), (Fig. 7, 23)

ADULT: Mascul. Anvergura aripilor anterioare: 15-17 mm. Ceafa, fruntea și palpii labiali sunt galbeni deschiși, toracele și tegulele brune-cenușii închise. Antenele ajung până la jumătatea aripilor anterioare. Aripile anterioare (Fig. 7) late și alungite, cu vârfurile ascuțite și culoarea de fond brună cenușie închisă cu un luciu auriu discret. Nu au desen. Franjurile sunt brune-cenușii închise. Aripile posterioare sunt late și alungite cu vârfurile rotunjite, brune-cenușii închise.

Femeie. Antenele sunt mai scurte, iar aripile anterioare mai late decât la masculi.

Armătura genitală masculă: (Fig. 23) Tegumen este scurt și lat. Valvele, late atât basal

cât și apical, sunt rotunjite, prezentând pe marginea lor ventrală un sir dens de spini. Vinculum este gros și scurt, lungimea lui este egală cu cea a valvelor. Juxta are vârful gros, în formă de săgeată. Aedeagus este lung și subțire.

OBSERVAȚII: Identificarea ei este posibilă datorită lipsei desenului, a culorii de fond brune-cenușii închis, fiind specia cu coloritul cel mai închis dintre cele care nu au desen.

Armătura genitală masculă se recunoaște pe baza valvelor late și rotunjite, a vinculumului foarte scurt, și a vârfului gros, în formă de săgeată a juxtei.

BIOLOGIE: Larvele trăiesc pe *Betula*. Adulții zboară în luna mai în jurul plantelor gazde.

DISTRIBUȚIE: Specia este răspândită în centrul și nordul Europei. Din România a fost semnalată pentru prima oară de SZABÓKY (1985), apoi de KOVÁCS & KOVÁCS (1999), fiind cunoscută numai dintr-o singură localitate din sudul Carpaților Orientali.

MATERIAL EXAMINAT: (4 exemplare, 1 preparat genital mascul, 1 preparat genital femel)

- **Colecția S. Kovács & Z. Kovács:** Depresiunea Trei Scaune, Mestecănișul de la Reci, 12. V. 1983. (1 ♂, 2 ♀♀), (preparat genital nr. 619/♀ și 886/♂/KOVÁCS), legit S. Kovács & Z. Kovács;

- **Colecția Cs. SZABÓKY:** Depresiunea Trei Scaune, Mestecănișul de la Reci, 12. V. 1983. (♀), legit S. Kovács & Z. Kovács;

Lampronia splendidella (HEINEMANN, 1870), (Fig. 8, 24)

ADULT: Anvergura aripilor anterioare: 13-14 mm. Ceafa, fruntea și palpii labiali sunt galbeni-verzui deschiși, toracele și tegulele verzi-aurii. Antenele sunt mai lungi decât jumătatea aripilor anterioare. Aripile anterioare (Fig. 8) late și scurte, cu vârfurile ascuțite sauculoarea de fond verde-aurie cu un luciu pronunțat. Nu au desen. Franjurile sunt verzi-aurii cu un luciu pronunțat. Aripile posterioare sunt late și scurte cu vârfurile rotunjite, cenușii-aurii deschise cu un luciu pronunțat.

Armătura genitală masculă: (Fig. 24) Tegumen este lung și lat. Valvele sunt foarte late cu vârfurile rotunjite, pe marginea lor ventrală găsindu-se câte un spin scurt și foarte gros. Vinculum este scurt și gros. Juxta are vârful scurt și ascuțit. Aedeagus este scurt și gros.

OBSERVAȚII: Poate fi identificată datorită taliei mici, a antenelor simple, a lipsei desenului precum și a culorii de fond verzi-aurii. Numai *L. aeneella* HEIN. are un colorit asemănător, antenele acesteia sunt însă mai lungi și pectinate.

Armătura genitală masculă poate fi recunoscută datorită valvelor foarte late chiar și în zona apicală, precum și a spinului foarte gros aflat pe marginea ventrală a valvelor.

BIOLOGIE: Larvele și planta gazdă nu se cunosc. Adulții zboară ziua în iulie și la începutul lunii august în zona alpină.

DISTRIBUȚIE: Este răspândită în Scandinavia și în zona alpină a Munților Alpi, Tatra, Carpați și Altai. Deși a fost semnalată deja la începutul secolului de CZEKELIUS (1917: 53), ea nu a fost inclusă în lista microlepidopterelor din România (POPESCU-GORJ 1984). Prezența ei în fauna

țării a fost confirmată recent (Kovács & Kovács 1999). Este cunoscută numai din Munții Bucegi.

MATERIAL EXAMINAT: (7 exemplare, 1 preparat genital mascul)

- **Colecția MINGA:** Azuga, 20. VII. 1902. (♂), legit Dr. FLECK;
- **Colecția D. CZEKELIUS:** Munții Bucegi, 4. VIII. 1909. (♂), legit F. DAIBEL;
- **Colecția S. KOVÁCS & Z. KOVÁCS:** Munții Bucegi, Caraiman, 2000 m, 26. VII. 1985. (♂); Munții Bucegi, Valea Jepii, 2100 m, 8. VII. 1989. (4 ♂♂), (preparat genital nr. 562/♂/ Kovács), legit S. Kovács & Z. Kovács;

**Lampronia pubicornis* (HAWORTH, 1828), (Fig. 14, 25)

ADULT: Anvergura aripilor anterioare: 12-13 mm. Ceafa, fruntea și palpii labiali sunt galbeni deschiși, toracele și tegulele plumburii-auri. Antenele ajung până la jumătatea aripilor anterioare. Aripile anterioare (Fig. 14) late și alungite, cu vârfurile ascuțite au culoarea de fond plumburi deschisă cu un luciu auriu pronunțat. Nu au desen. Franjurile sunt plumburi cu un luciu auriu. Aripile posterioare sunt late și scurte cu vârfurile rotunjite, cenușii-brune deschise cu un luciu auriu discret.

Armătura genitală masculă: (Fig. 25) Tegumen este lung și foarte lat. Valvele sunt foarte late, numai vârfurile rotunjite sunt puțin mai înguste. Pe marginea lor ventrală se găsește un șir dens de spini. Vinculum este scurt și gros, numai cu puțin mai lung decât valvele. Juxta are vârful în formă de săgeată. Aedeagus este relativ lung.

OBSERVAȚII: Identificarea ei este posibilă datorită taliei mici, a antenelor simple, a culorii de fond plumburi deschise precum și a lipsei desenului. Numai *L. standfussiella* Z. este asemănătoare, talia ei fiind însă și mai mică, iar culoarea de fond mai deschisă.

Armătura genitală masculă se recunoaște pe baza valvelor foarte late, a vinculumului doar cu puțin mai lung decât valvele precum și a aedeagusului relativ lung.

BIOLOGIE: Larvele trăiesc pe *Rosa spinosissima*. Adulții zboără în luna mai.

DISTRIBUȚIE: Specia are o răspândire sporadică în Europa. Din România a fost semnalată de POPESCU-GORI (1989: 71) pe baza unor exemplare (Cheile Vârghișului, 10-12. VII. 1984. (1 ♂, 1 ♀), legit S. Kovács & Z. Kovács), care după verificările ulterioare s-au dovedit a fi apartinătoare speciei *Euhyponeuma stamnella* THNBG. (Yponomeutidae). Deoarece nici cu ocazia acestei revizii nu am găsit exemplare aparținătoare acestei specii în colecțiile studiate, a trebuit să-o excludeam din rândul speciilor cunoscute din țară (Kovács & Kovács 2000). Semnalarea ei din România o considerăm totuși posibilă.

**Lampronia argillella* (ZELLER, 1851), (Fig. 15, 29)

ADULT: Anvergura aripilor anterioare: 16-18,5 mm. Ceafa, fruntea și palpii labiali sunt galbeni-lut deschiși, toracele și tegulele galbene-lut. Antenele sunt mai lungi decât jumătatea aripilor anterioare. Aripile anterioare (Fig. 15) late și alungite, cu vârfurile ascuțite au culoarea de fond galbenă-lut. Nu au desen. Franjurile sunt galbene-lut. Aripile posterioare sunt late și scurte cu vârfurile rotunjite, galbene-cenușii deschise.

Armătura genitală masculă: (Fig. 29) Tegumen este lung și îngust. Valvele late bazal, se

îngustcază în zona apicală, vârfurile fiind răsfrânte dorsal. Pe fața lor internă și pe marginea lor ventrală au câte un șir de spini ascuțiți. Vinculum este foarte lung și îngust. Juxta este foarte scurtă. Aedeagus este lung.

OBSERVAȚII: Identificarea ei este posibilă datorită colorii de fond galben-căpușă, neîntărită la nici un alt reprezentant al genului.

Armătura genitală masculă este foarte asemănătoare cu cea de *L. provectella* HEYD., poartă însă un șir de spini ascuțiți și pe marginea ventrală a valvelor.

BIOLOGIE: Larvele și planta gazdă nu se cunosc. Adulții zboară în luna iunie.

DISTRIBUȚIE: Este cunoscută numai din Alpii austrieci, Tatra (Slovacia) și Caucaz. Deși figurează în lista microlepidopterelor din România (POPESCU-GORU 1984: 115), nu am găsit exemplare aparținătoare acestei specii în colecțiile studiate. Prezența ei în fauna României va trebui deci confirmată.

**Lampronia aeneella* (HEINEMANN, 1870), (Fig. 30)

ADULT: Anvergura aripilor anteroioare: 15 mm. Ceafa, fruntea și palpii labiali sunt galbeni-lut deschiși, toracele și tegulele verzi-aurii. Antenele aproape la fel de lungi ca aripile anteroioare sunt pectinate. Aripile anteroioare late și alungite, cu vârfurile ascuțite au culoarea de fond verde-aurie închisă. Nu au desen. Franjurile sunt verzi-aurii. Aripile posterioare sunt late și scurte cu vârfurile rotunjite, brune-cenușii deschise cu un luciu purpuriu.

Armătura genitală masculă: (Fig. 30) Tegumen este scurt, dar lat. Valvela sunt late bazal, vârfurile relativ groase sunt răsfrânte dorsal. Pe marginea lor ventrală se găsește un șir lung de spini. Vinculum este lung și îngust. Juxta are vârful gros, în formă de săgeată. Aedeagus este lung.

OBSERVAȚII: Poate fi identificată datorită antenelor foarte lungi și pectinate, a taliei mari și a colorii de fond verzi-aurii închise.

Vârful relativ gros și răsfrânt al valvelor respectiv juxta cu vârful în formă de săgeată caracterizează armătura genitală masculă.

BIOLOGIE: Larvele și planta gazdă nu se cunosc. Zboară în luna iunie.

DISTRIBUȚIE: Este cunoscută numai din Austria. În lista microlepidopterelor din România (POPESCU-GORU 1984: 116) figurează în rândul speciilor, care necesită confirmare. Noi nu am găsit exemplare aparținătoare acestei specii în colecțiile studiate.

Lampronia intermediella (HEINEMANN, 1870), (Fig. 9, 31)

ADULT: Anvergura aripilor anteroioare: 16-18 mm. Ceafa, fruntea și palpii labiali sunt galbeni-roșcati, toracele și tegulele brune-aurii deschise. Antenele sunt mai lungi decât jumătatea aripilor anteroioare. Aripile anteroioare (Fig. 9) late și alungite, cu vârfurile ascuțite au culoarea de fond brună deschisă cu un luciu auriu. Desenul alb-gălbui este format din două pete înguste și înalte, situate pe marginea posterioară și dintr-o pată subapicală situată pe marginea costală. Franjurile sunt brune-aurii. Aripile posterioare brune închise sunt late și scurte, cu vârfurile

rotunjite.

Armătura genitală masculă: (Fig. 31) Tegumen este scurt și lat. Valvele foarte scurte, dar lat bazal au vârfurile foarte scurte, înguste și răsfrânte dorsal. Pe marginea lor ventrală se găsește câte un șir de spini foarte groși. Vinculum este scurt și gros. Juxta are vârful gros și bont. Aedeagus este scurt.

OBSERVAȚII: Identificarea ei este posibilă datorită culorii de fond brune deschise cu un luciu auriu puternic precum și a desenului format din trei pete înguste. *Incurvaria vetulella* ZETT. (Incurvariidae) este specia cea mai asemănătoare atât în privința taliei, cât și a coloritului aripilor anterioare, diferă doar în culoarea galbenă-portocalie a cefii și a frunzii, talia petei costale este mai mică și aria posterioră este cenușie deschisă cu luciu auriu puternic, foarte asemănătoare este și *Incurvaria oehlmaniella* HBN. (Incurvariidae), care are culoarea de fond maro-purpurie, petele sunt galbene-aurii, iar antenele inelate galben – maro închis.

Armătura genitală masculă poate fi caracterizată de valvele foarte scurte, precum și de vârful gros și bont al juxtei.

BIOLOGIE: Larvele trăiesc pe *Corylus avellana* L. Adulții zboără în aprilie și mai.

DISTRIBUȚIE: Specia este cunoscută numai din Alpi, Tatra și Carpați. Din România este cunoscută numai din Munții Retezat.

MATERIAL EXAMINAT: (1 exemplar)

- Colecția D. CZEKELJUS: Munții Retezat, 5. VII. 1927. (1 ex.), legit Dr. G. KÖNCZÉY;

Lampronia aeripennella (REBEL, 1889), (Fig. 10)

ADULT: Anvergura aripilor anterioare: 15-16 mm. Ceafa, fruntea și palpii labiali sunt galbeni-roșcați, toracele și tegulele brune-aurii închise. Antenele sunt mai lungi decât jumătatea aripilor anterioare. Aripile anterioare (Fig. 10) late și alungite, cu vârfurile foarte ascuțite au culoarea de fond brună-aurie închisă cu un luciu violet. Desenul alb-gălbui este format dintr-o singură pată tornală mică, triunghiulară. Franjurile sunt brune-aurii. Aripile posterioare brune închise sunt late și scurte, cu vârfurile rotunjite.

OBSERVAȚII: Poate fi identificată datorită culorii de fond brune-aurii închise și a desenului format dintr-o singură pată tornală mică, triunghiulară.

BIOLOGIE: Larvele și planta gazdă nu se cunosc. Adulții zboără în luna iunie.

DISTRIBUȚIE: Specia este cunoscută numai din Alpi și din nordul extrem al Europei. Din România este cunoscută numai din împrejurimile Sibiului.

MATERIAL EXAMINAT: (1 exemplar)

- Colecția D. CZEKELJUS: Sibiu, Dumbrava Sibiului, 29. V. 1921. (?), legit R. GROSS;

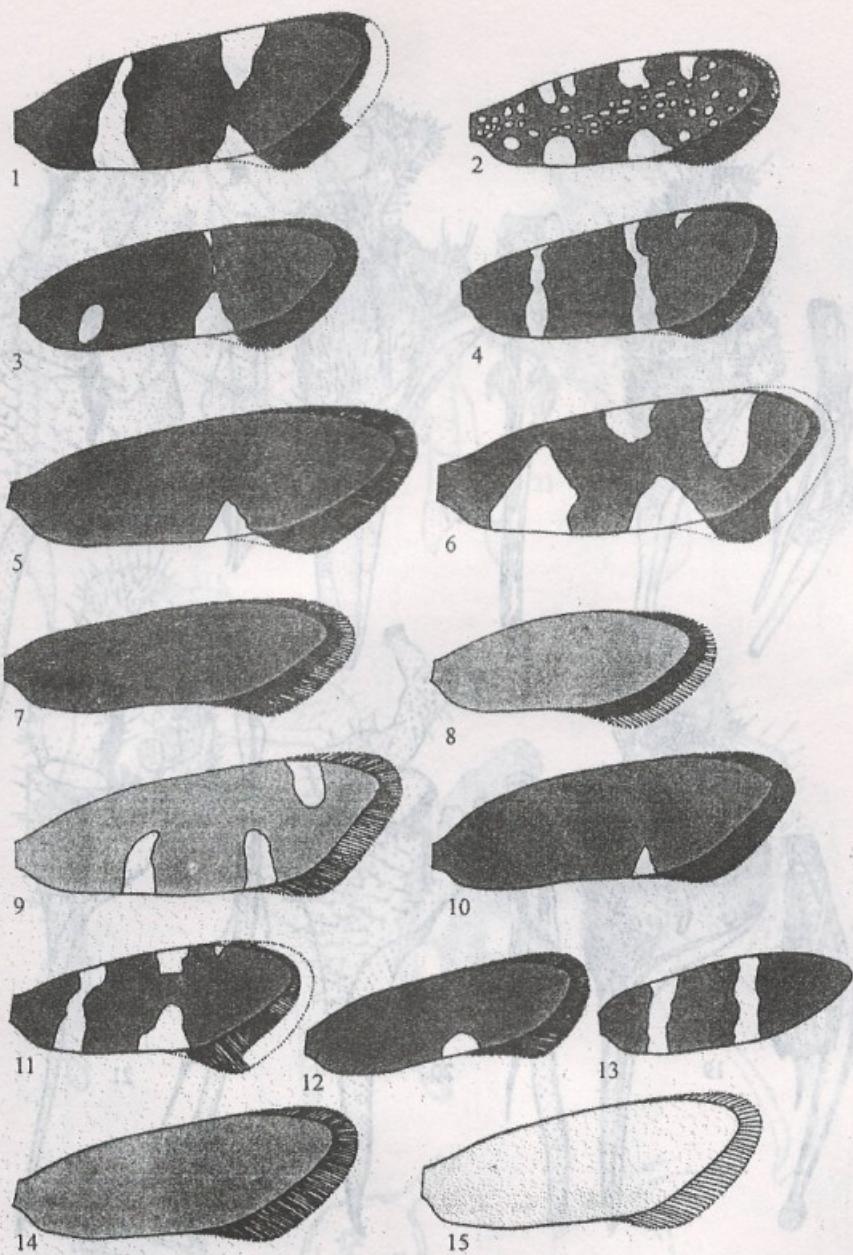

Fig. 1-15: Aripa anterioară dreaptă a speciilor de *Lampronia*: 1 - *capitella* Cl. (♂) (Austria); 2 - *corticella* L. (♂); 3-4: - *flavimitrella* HBN. (3 - ♂, 4 - ♀); 5 - *provectella* HEYD. (♂); 6 - *rupella* DEN. ♀ SCHIFF. (♂); 7 - *fuscatella* TGSTR. (♂); 8 - *splendidella* HEIN. (♂); 9 - *intermediella* HEIN.; 10 - *aeripennella* RBL. (♀); 11 - *luzella* HBN. (♂) (Austria); 12 - *morosa* Z. (♂) (Austria); 13 - *redimitella* Z. (după Kozlov 1997); 14 - *pubicornis* HAW. (♀) (Austria); 15 - *argillella* Z. (♀) (Austria).

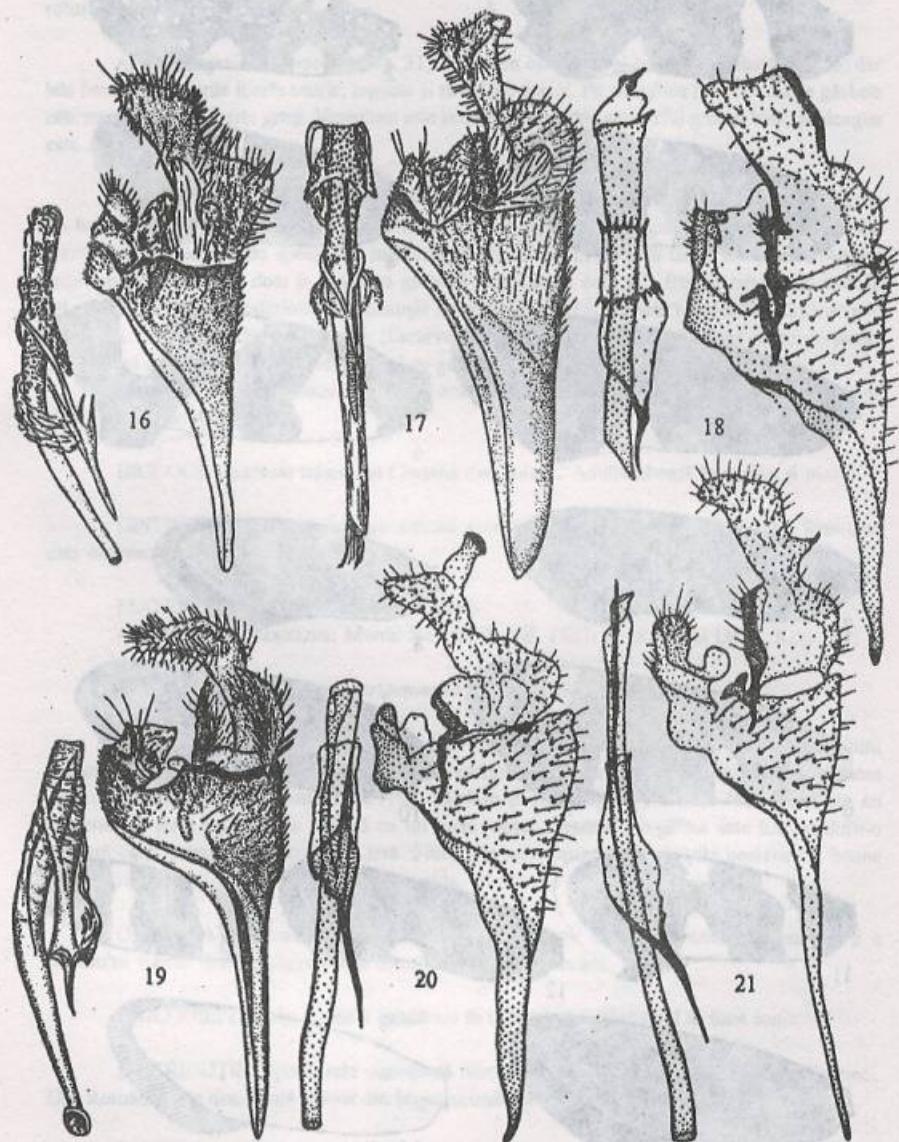

Fig. 16-21: Armătura genitală masculă a speciilor de *Lampronia*: 16 - *capitella* Cl. (după ZAGULAEV 1978); 17 - *luzella* Hbn. (după ZAGULAEV 1978); 18 - *corticella* L.; 19 - *morosa* Z. (după ZAGULAEV 1978); 20 - *flavimitrella* Hbn.; 21 - *provectella* HEYD.

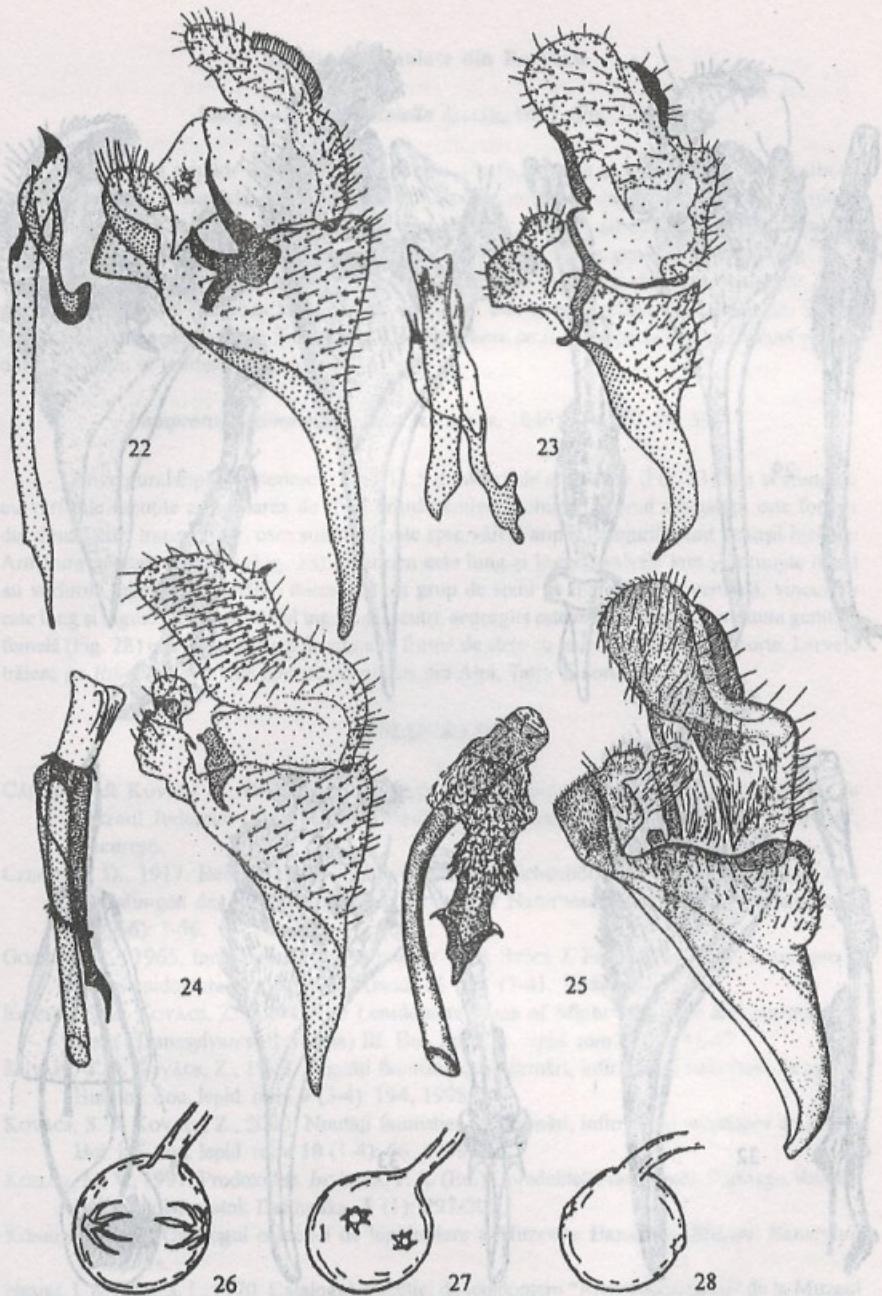

Fig. 22-28: 22-25 - Armătura genitală masculă a speciilor de *Lampronia*: 22 - *rupella* DEN. & SCHIFF.; 23 - *fuscatella* TSTR.; 24 - *splendidella* HEIN.; 25 - *pubicornis* HAW. (după ZAGULAEV 1978); 26-28 - Armăturile genitale feminine a speciilor de *Lampronia* (după KOZLOV 1997): 26 - *corticella* L.; 27 - *flavimitrella* HBN.; 28 - *redimitella* Z.

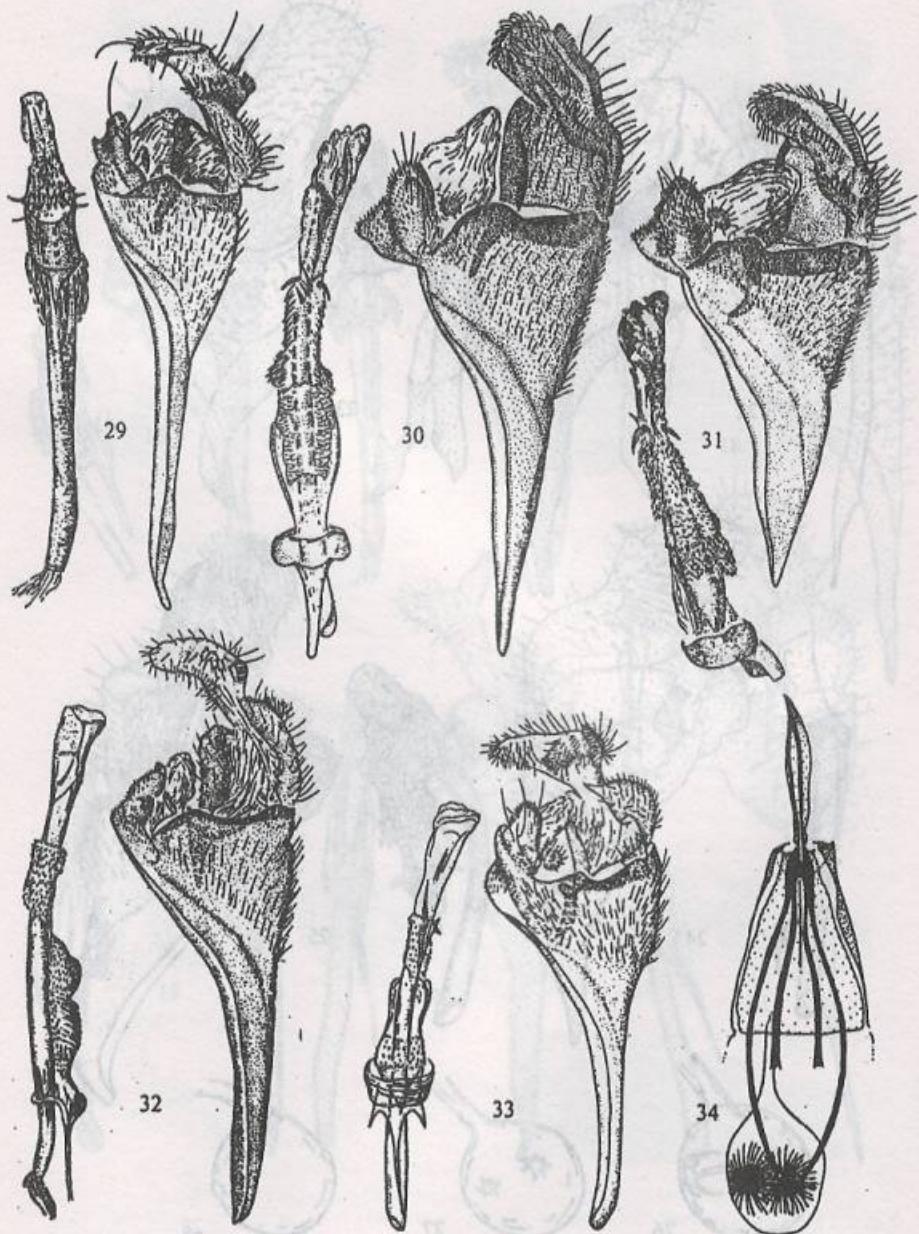

Fig. 29-34: 29-33 - Armătura genitală masculă a speciilor de *Lampronia* (după ZAGULAEV 1978):
 29 - *argillella* Z.; 30 - *aenella* HEIN.; 31 - *intermediella* HEIN.; 32 - *standfussiella* Z.; 33 -
redimitella Z.; 34 - Armătura genitală femelă a speciei *Lampronia capitella* CL.

Specii nesemnalate din România

Lampronia standfussiella ZELLER, 1852, (Fig. 32)

Anvergura aripilor anterioare: 11-13 mm. Ceafa, fruntea și palpii labiali sunt galbeni deschisi, toracele și tegulele cenușii deschise. Antenele sunt mai lungi decât jumătatea aripilor anterioare. Aripile anterioare late și alungite, cu vârfurile ascuțite au culoarea de fond cenușie deschisă. Nu au desen. Franjurile sunt cenușii deschise. Armătura genitală masculă (Fig. 32): tegumen este lung și îngust; valvele late bazal au vârfurile înguste și răsfrânte dorsal, cu două grupuri de spini, pe marginea lor ventrală; vinculum este lung și relativ gros; juxta are vârful îngust și ascuțit; aedeagus este foarte lung. Larvele trăiesc pe *Ribes*. Specia este cunoscută numai din Alpi, Tatra și nordul Europei.

Lampronia redimitella (LIENIG & ZELLER, 1846), (Fig. 13, 28, 33)

Anvergura aripilor anterioare: 10,5-11,5 mm. Aripile anterioare (Fig. 13) late și alungite, cu vârfurile ascuțite au culoarea de fond brună-cenușie închisă. Desenul alb-gălbui este format din două benzi transversale, care sunt înclinate spre vârful aripii. Franjurile sunt cenușii închise. Armătura genitală masculă (Fig. 33): tegumen este lung și îngust; valvele late și rotunjite bazal au vârfurile înguste și răsfrânte dorsal, cu un grup de spini pe marginea lor ventrală; vinculum este lung și îngust; juxta are vârful îngust și ascuțit; aedeagus este scurt și îngust. Armătura genitală femelă (Fig. 28) este caracterizată de signa în formă de stele cu ramurile extrem de scurte. Larvele trăiesc pe *Ribes*. Specia este cunoscută numai din Alpi, Tatra și nordul Europei.

BIBLOGRAFIE

- CĂPUȘE, I. & KOVÁCS A., 1987. Catalogul colecției de lepidoptere "László Diószeghy" de la Muzeul Județean Covasna, Sf. Gheorghe. Institutul de Speologie "Emil Racoviță", București.
- CZEKELIUS, D., 1917. Beiträge zur Schmetterlingsfauna Siebenbürgens. VI. Verhandlungen und Mitteilungen des Siebenbürgischen Vereins für Naturwissenschaften zu Hermannstadt. 57 (1-6): 1-56.
- GOZMÁNY, L., 1965. Incurvariidae. In: GOZMÁNY L. & SZÓCS J. Fauna Hungariae, Lepidoptera, Microlepidoptera I. Akadémiai Kiadó, 16 (2): 17-41, Budapest.
- KOVÁCS, S. & KOVÁCS, Z., 1994. The Lepidoptera-fauna of Sfîntu Gheorghe and surrounding areas (Transsylvania, Romania) III. Bul. inf. Soc. lepid. rom. 5 (1): 41-47.
- KOVÁCS, S. & KOVÁCS, Z., 1999. Noutăți faunistice, confirmări, infirmări și substituiri de specii. Bul. inf. Soc. lepid. rom. 9 (3-4): 194, 1998.
- KOVÁCS, S. & KOVÁCS, Z., 2000. Noutăți faunistice, confirmări, infirmări și substituiri de specii. Bul. inf. Soc. lepid. rom. 10 (1-4): 66, 1999.
- KOZLOV, M. V., 1997. Prodoxidae. In: LERA, P. A. (Ed.) Opredelitel' Nasekomyh Dal'nego Vostoka Rossii. Vladivostok Dal'nauka, 5 (1): 297-302.
- KÖNIG, F., 1975. Catalogul colecției de lepidoptere a Muzeului Banatului. Muzeul Banatului, Timișoara.
- NEMEŞ, I. & DĂNIŁĂ, I., 1970. Catalogul colecției de lepidoptere "Alexei Alexinschi" de la Muzeul Județean Suceava. Partea I-a, Fam. Micropterigidae – Fam. Zygaenidae. Studii și Comunicări, Stiințe Naturale: 131-265, Suceava.
- NICULESCU, E. V. & KÖNIG, F., 1970. Fauna R.S.R., Lepidoptera. Partea generală. 11 (10). Edit.

Acad. R.S.R., Bucureşti.

- NIELSEN, E. S., DAVIS, D. R., 1985. The first southern hemisferic prodoxid and the phylogeny of the Incurvarioidea (Lepidoptera). *Syst. Ent.*, **10**: 307-322.
- POPEŞCU-GORJ, A., 1964. Catalogue de la collection de lépidoptères "Prof. A. Ostrogovich" du Muséum d'Histoire naturelle "Grigore Antipa" Bucarest. Bucureşti,
- POPEŞCU-GORJ, A., 1984. La liste systématique des espèces de Microlépidoptères signalées dans la faune de Roumanie. Mise à jour de leur classification et nomenclature. *Trav. Mus. natl. Hist. nat. "Grigore Antipa"*, **24**: 111-162.
- POPEŞCU-GORJ, A., 1989. Nouvelles données pour la connaissance des Lépidoptères de la faune de Roumanie. *Trav. Mus. natl. Hist. nat. "Grigore Antipa"*, **30**: 71-79.
- POPEŞCU-GORJ, A., 1995. Lepidopterans from the surroundings of the town Sinaia and from Bucegi mountains (Romania). *Trav. Mus. natl. Hist. nat. "Grigore Antipa"*, **35**: 161-220.
- SZABÓKY, Cs., 1985. A hazai molylepkefauna újdonságai. *fol. ent. hung.* **46** (2): 221-222.
- WOJTCIAK, J., 1996. Prodoxidae. In: KARSHOLT, O. & RAZOWSKI, J. (Eds.): *The Lepidoptera of Europe. A distributional checklist*. Apollo Books. Stenstrup.
- ZAGULAEV, A. K., 1978. Incurvariidae. In: MEDVEDEV, G. S., (Ed.): *Opredelitel Nasckomâh Evropeiskoi Ciasti SSSR*. Nauka, Leningrad, **4** (1): 75-92.
- ZAGULAEV, A. K., 1990. Novâc vidâ molevidnâh cesuckrâlâh (Lepidoptera: Tineidae, Incurvariidae, Brachodidae, Pterophoridae) faunâ SSSR. IV. *Ent. Oboz.* **69** (1): 102-117.

Zoltán Kovács & Sándor Kovács

Str. László Ferenc Bl. 3 A / 16

RO – 4000 Sf. Gheorghe

e-mail: kovacs@nextra.ro

kovacs@cosys.ro

Received: 23.11.2000

Accepted: 10.01.2001

Printed: 15.02.2001